

AGRAR MUNOSABATLAR VA AGROBIZNES

G'oziyev Murodjon Shokirjonovich

FarDU Iqtisodiyot kafedrasida katta o'qituvchisi

Oribjonov Jaxongir Lutfullo o'g'li

Buxgalteriya hisobi yo'nalishi 1-bosqich talabasi

verb427@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur tezisdagi yalpi talab va yalpi taklif tushunchalari, ularning iqtisodiyotdagi o'rni hamda makroiqtisodiy muvozanatni ta'minlashdagi ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, inflyatsiya, ishsizlik va iqtisodiy o'sish jarayonlarida yalpi talab va yalpi taklifning o'zaro bog'liqligi tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: yalpi talab, yalpi taklif, makroiqtisodiyot, iqtisodiy muvozanat, inflyatsiya, iqtisodiy o'sish, bozor iqtisodiyoti, iste'mol, investitsiya, davlat xarajatlari.

Аннотация

В работе рассматривается сущность аграрных отношений, особенности В данной работе рассматриваются понятия совокупного спроса и совокупного предложения, их роль в экономике и значение в обеспечении макроэкономического равновесия. Также анализируется взаимосвязь совокупного спроса и предложения с инфляцией, безработицей и экономическим ростом.

Ключевые слова: совокупный спрос, совокупное предложение, макроэкономика, экономическое равновесие, инфляция, экономический рост, инвестиции, государственные расходы.

рыночная экономика, модернизация сельского хозяйства, инновационные технологии, фермерские хозяйства, экономические реформы, государственная

поддержка, частный сектор , продовольственная безопасность, использование земельных ресурсов

ABSTRACT

This thesis discusses the concepts of aggregate demand and aggregate supply, their role in the economy, and their importance in ensuring macroeconomic equilibrium. It also analyzes the relationship of aggregate demand and supply with inflation, unemployment, and economic growth.

Keywords: aggregate demand, aggregate supply, macroeconomics, economic equilibrium, inflation, economic growth, investment, government expenditure.

Yalpi talab va yalpi taklif makroiqtisodiyotning eng muhim tushunchalaridan biri hisoblanadi. Yalpi talab — ma'lum vaqt davomida iqtisodiyotdagi barcha iste'molchilar tomonidan xarid qilinadigan tovar va xizmatlarning umumiy hajmidir. U aholining iste'mol xarajatlari, investitsiyalar, davlat xarajatlari va sof eksport yig'indisidan tashkil topadi. Yalpi talabning oshishi ishlab chiqarish hajmini ko'paytiradi va iqtisodiy o'sishga xizmat qiladi.

Yalpi taklif esa iqtisodiyotdagi ishlab chiqaruvchilar tomonidan ma'lum narx darajasida taklif qilinadigan tovar va xizmatlarning umumiy hajmidir. U ishlab chiqarish resurslari, texnologiya, mehnat unumdorligi va davlat siyosatiga bog'liq holda shakllanadi. Yalpi taklifning ortishi mahsulot hajmining ko'payishiga va bozorda narxlar barqarorlashuviga yordam beradi.

Makroiqtisodiy muvozanat yalpi talab va yalpi taklifning kesishgan nuqtasida yuzaga keladi. Agar yalpi talab haddan tashqari oshib ketsa, inflyatsiya yuzaga kelishi mumkin. Aksincha, yalpi talabning kamayishi ishlab chiqarish pasayishiga va ishsizlikning ortishiga olib keladi. Shu sababli davlat iqtisodiyotni tartibga solishda fiskal va monetar siyosatdan foydalanadi.

$$Y = C + I + G + (X - M)$$

Agrobiznesning mazmuni – qishloq xo‘jaligi mahsulotini ishlab chiqarish bilan cheklanmay, unga xizmat ko‘rsatuvchi barcha iqtisodiy bo‘g‘inlar birlashmasidir: texnika ta‘minoti, urug‘chilik, marketing, saqlash omborlari, transport, chakana savdo va eksport logistikasigacha.

Iqtisodiyotda yalpi talab va yalpi taklif o‘rtasidagi muvozanat juda muhim. Agar yalpi talab yalpi taklifdan ortib ketsa, bozorda mahsulot yetishmovchiligi yuz beradi va narxlar oshadi. Bu holat inflyatsiyani keltirib chiqaradi. Aksincha, yalpi taklif yuqori bo‘lib, talab past bo‘lsa, korxonalar mahsulotini sota olmaydi va ishlab chiqarish qisqaradi. Natijada ishsizlik ortishi mumkin.

Davlat bunday muammolarni bartaraf etish uchun iqtisodiy siyosat yuritadi. Masalan, iqtisodiy inqiroz davrida davlat xarajatlarini oshirish yoki soliqlarni kamaytirish orqali yalpi talabni rag‘batlantiradi. Inflyatsiya yuqori bo‘lsa, kredit foiz stavkalari oshiriladi va ortiqcha talab kamaytiriladi.

O‘zbekistonda ham so‘nggi yillarda iqtisodiy islohotlar orqali yalpi talab va yalpi taklifni muvozanatda ushlab turishga harakat qilinmoqda. Yangi korxonalar ochilishi, tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va eksport hajmini oshirish yalpi taklifning kengayishiga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, aholi daromadlarini oshirish va yangi ish o‘rinlari yaratish orqali ichki talab ham rag‘batlantirilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, yalpi talab va yalpi taklif iqtisodiy jarayonlarning asosiy ko‘rsatkichlari bo‘lib, ular mamlakat iqtisodiy rivojlanishi, bandlik darajasi va narxlar barqarorligiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi. Ularning o‘zaro mutanosibligini ta‘minlash iqtisodiy siyosatning muhim vazifalaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. N. Gregory Mankiw — “Macroeconomics”, 2021.
2. Paul Samuelson — “Economics”, McGraw-Hill, 2019.

3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti farmon va qarorlari.
4. O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma’lumotlari.
5. Qodirov A. “Makroiqtisodiyot asoslari” – Toshkent, 2022.

¹ РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ “САНОАТ ВА ИЛМ-
ФАН: ИННОВАЦИЯЛАРНИ

РАЎБАТЛАНТИРИШ, ТЕХНОЛОГИЯЛАР ТРАНСФЕРИ ВА БАРҚАРОР
ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ ЙЎЛИДА

ИНСТИТУЦИОНАЛ ҲАМКОРЛИК”, 2025 ЙИЛ 20 НОЯБРЬ